Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. november 2016 *

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 2008/48/EÜ — Tarbijakaitse — Tarbijakrediit — Artikkel 1, artikli 3 punkt m, artikli 10 lõiked 1 ja 2, artikli 22 lõige 1 ja artikkel 23 — Väljendite „paberil“ ja „mõnel muul püsival andmekandjal“ tõlgendamine — Muule dokumendile viitav leping — „Kirjaliku vormi“ nõue siseriiklikus õiguses — Nõutava teabe märkimine viitega objektiivsetele parameetritele — Tähtajalises krediidilepingus märgitav teave — Kohustusliku teabe puudumise tagajärjed — Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-42/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Okresný súd Dunajská Streda (Dunajská Streda esimese astme kohus, Slovakkia) 19. detsembri 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. veebruaril 2015, menetluses

Home Credit Slovakia, a.s.

versus

Klára Bíróová,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (ettekandja) ja D. Šváby,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. veebruari 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

— Euroopa Komisjon, esindajad: G. Goddin ja A. Tokár,

olles 9. juuni 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66, ja parandused ELT 2009, L 207, lk 14; ELT 2010, L 199, lk 40 ja ELT 2011, L 234, lk 46 ja ELT 2015, L 36, lk 15), artiklit 1, artikli 3 punkti m, artikli 10 lõikeid 1 ja 2, artikli 22 lõiget 1 ja artiklit 23.

2 Taotlus on esitatud Home Credit Slovakia, a.s. ja Klára Bíróová vahelises vaidluses seoses nõudega tasuda maksmata summad krediidi raames, mille see äriühing oli viimasele andnud ja mida ta tagasi ei maksnud.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2008/48 põhjendustes 7, 9, 10, 19, 30, 31 ja 47 on märgitud:

„(7) Selleks et aidata kaasa hästitoimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas, on vaja mitmes põhiküsimuses kujundada ühtlustatud ühenduse raamistik. […]

[…]

(9) Täielikku ühtlustamist on vaja selleks, et tagada kõikidele ühenduse tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ning luua tõeline siseturg. Seetõttu ei tohiks liikmesriikidel lubada säilitada või kehtestada muid siseriiklikke norme peale käesolevas direktiivis sätestatute. Ent sellist piirangut tuleks kohaldada ainult siis, kui norme on käesoleva direktiiviga ühtlustatud. Ühtlustatud normide puudumisel peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt õigus säilitada või kehtestada siseriiklikke õigusakte. […]

(10) Käesolevas direktiivis sisalduvate mõistetega määratletakse ühtlustamise ulatus. Liikmesriikide kohustus rakendada käesoleva direktiivi sätteid peaks seega piirduma direktiivi reguleerimisalaga, nagu see on määratletud nende mõistetega. […]

[…]

(19) Selleks et tarbijad saaksid teha kaalutletud otsuse kõikide faktide alusel, peaksid nad enne krediidilepingu sõlmimist saama krediiditingimuste ja -kulude ning oma kohustuste kohta adekvaatset teavet, mida nad saaksid järelemõtlemiseks kaasa võtta. […]

[…]

(30) Käesoleva direktiiviga ei reguleerita lepinguõiguse kohaldamist krediidilepingute kehtivuse valdkonnas. Seetõttu võivad liikmesriigid nimetatud valdkonnas säilitada või kehtestada siseriiklikke norme, mis on kooskõlas ühenduse õigusega. Liikmesriigid võivad reguleerida krediidilepingu sõlmimise pakkumistega seotud õiguskorda, eelkõige sätteid, mis käsitlevad pakkumise tegemise aega ja ajavahemikku, mille jooksul see on krediidiandjale siduv. Kui pakkumine tehakse käesoleva direktiiviga sätestatud lepingueelse teabe edastamisega samal ajal, võib krediidiandja esitada selle samamoodi nagu muu krediidiandjapoolse lisateabe tarbijale eraldi dokumendis, mis võidakse lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

(31) Selleks et tarbija oleks teadlik oma krediidilepingust tulenevatest õigustest ja kohustustest, peaks kogu vajalik teave olema lepingus esitatud selgel ja arusaadaval viisil.

[…]

(47) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusaktide rikkumise korral, ja tagama nende eeskirjade rakendamise. Kuigi liikmesriikidele jääb karistuste valikul otsustusõigus, peaksid sätestatud karistused olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.“

4 Direktiivi artiklis 1 „Sisu“ on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte.“

5 Direktiivi artikli 3 „Mõisted“ punkti m kohaselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

m) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab tarbijal säilitada isiklikult talle suunatud teavet nii, et sellele on võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada.“

6 Sama direktiivi artiklis 10 „Krediidilepingus sisalduv kohustuslik teave“ on sätestatud:

„1. Krediidileping koostatakse paberil või mõnel muul püsival andmekandjal.

Kõik lepingupooled saavad krediidilepingu koopia. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira krediidilepingu sõlmimise õiguspärasust käsitlevate liikmesriikide õigusnormide kohaldamist, kui need on kooskõlas ühenduse õigusega.

2. Krediidilepingus täpsustatakse selgelt ja kokkuvõtlikult järgmine:

a) krediidi liik;

b) lepingupoolte isikuandmed ja geograafilised aadressid ning vajaduse korral asjaomase krediidivahendaja nimi ja geograafiline aadress;

c) krediidilepingu kestus;

d) krediidi kogusumma ja tingimused krediidi kasutusse võtmiseks;

e) konkreetse kauba või teenuse eest tasumiseks maksete edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul või seotud krediidilepingute puhul kaup või teenus ja selle hind kohe tasudes (netohind);

f) laenuintress, kõnealuse intressimäära kohaldamistingimused ja olemasolu korral esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, samuti laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord, ning juhul kui erinevates tingimustes kohaldatakse erinevaid laenuintresse, esitatakse eespool nimetatud teave kõigi kohaldatavate laenuintresside kohta;

g) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija poolt makstav kogusumma, mis on arvutatud krediidilepingu sõlmimise ajal; märgitakse kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused;

h) tarbija poolt tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

i) kui tegemist on fikseeritud kestusega krediidilepingu põhiosa tagasimaksmisega, siis tarbija õigus saada taotluse korral ja tasuta mis tahes hetkel kogu krediidilepingu kestuse jooksul tagasimaksetabeli kujul esitatav loetelu.

Tagasimaksetabelis näidatakse ära võlgu olevad summad ning selliste summade tagasimaksmisega seotud tähtajad ja tingimused; tabelis esitatakse iga tagasimakse jaotus, näidates ära laenu põhiosa tagasimakse, laenuintressi alusel arvutatud intressi ning vajaduse korral lisakulud; kui intressimäär ei ole fikseeritud või kui krediidilepingu alusel võib lisakulusid muuta, sisaldab tagasimaksetabel selgel ja kokkuvõtlikul viisil viidet asjaolule, et tabelis sisalduvad andmed kehtivad ainult seni, kuni laenuintressi või lisakulusid krediidilepingu kohaselt muudetakse;

j) kui tasusid ja intressi tuleb maksta laenu põhiosa tagasimaksmiseta, siis loetelu, milles on märgitud intressi ning sellega seotud korduvate ja ühekordsete tasude maksmise tähtajad ja tingimused;

k) vajaduse korral ühe või mitme konto pidamise tasud, kui see on nõutav selleks, et kajastada nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kandeid, välja arvatud juhul, kui konto avamine ei ole kohustuslik, koos maksevahendi kasutamise tasudega nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kannete eest ning muud krediidilepinguga seotud tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

l) kohaldatav viivisintressimäär maksete hilinemise eest sellisena, nagu seda kohaldati krediidilepingu sõlmimise ajal, selle kohandamise üksikasjad ja vajaduse korral lepingu rikkumisest tulenevad tasud;

m) hoiatus seoses tasumata maksetest tulenevate tagajärgedega;

n) kohaldataval juhul avaldus, et tasumisele kuuluvad notaritasud;

o) vajaduse korral nõutavad tagatised ja kindlustus;

p) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja ajavahemik, mille vältel taganemisõigust saab kasutada, ja muud taganemisõiguse kasutamise tingimused, sealhulgas teave tarbija artikli 14 lõike 3 punkti b kohase kohustuse kohta maksta kasutatud põhiosa ja intress ning kogunevast intressist päeva kohta;

q) artiklist 15 tulenevate õigustega seonduv teave ning nende õiguste kasutamise kord;

r) vajaduse korral krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus, krediidi ennetähtaegse tagastamise kord ja vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi;

s) krediidilepingu lõpetamise õiguse kasutamise kord;

t) kas tarbijal on juurdepääs kohtuvälisele kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlusele ning kui on, selle kasutamise võimalused;

u) vajaduse korral muud lepingutingimused;

v) vajaduse korral pädeva järelevalveasutuse nimi ja aadress.

3. Lõike 2 punkt i kohaldamisel teeb krediidiandja tarbijale tasuta mis tahes hetkel kogu krediidilepingu kestuse jooksul kättesaadavaks tagasimaksetabeli kujul esitatava loetelu.

4. Kui tegemist on krediidilepinguga, mille puhul tarbija maksete tagajärjel krediidi kogusumma vahetult ei vähene, vaid makseid kasutatakse laenu- või kõrvallepingus sätestatud aja jooksul ja tingimustel põhiosana, sisaldab vastavalt lõikele 2 nõutav teave selget ja kokkuvõtlikku kinnitust, et kõnealuse krediidilepinguga ei nõuta kolmandalt isikult krediidilepingu alusel kasutusse võetud krediidi kogusumma tagasimaksmise tagatist, välja arvatud juhul, kui selline tagatis antakse.

[…]“

7 Direktiivi 2008/48 artikli 14 „Taganemisõigus“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Tarbija võib krediidilepingust taganeda neljateistkümne kalendripäeva jooksul põhjust esitamata.

Kõnealuse taganemisõiguse tähtaeg algab:

a) krediidilepingu sõlmimise päeval või

b) päeval, mil tarbija sai kätte artikli 10 kohased lepingutingimused ja teabe, juhul kui see päev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a osutatud kuupäev.“

8 Direktiivi artikkel 22 „Ühtlustamine ja käesoleva direktiivi sätete imperatiivsus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kuna käesolev direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid, ei või liikmesriigid oma siseriiklikus õiguses säilitada või vastu võtta käesolevas direktiivis sätestatust erinevaid sätteid.

[…]

3. Liikmesriigid tagavad samuti, et nende poolt käesoleva direktiivi rakendamisel vastu võetud õigusnormidest ei saa mööda hiilida, kasutades selleks lepingute sõnastust, eelkõige lisades krediidi kasutusse võtmise või krediidilepingud, mis kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, krediidilepingutesse, mille olemus või eesmärk võimaldab direktiivi kohaldamist vältida.

[…]“

9 Direktiivi artiklis 23 „Karistused” on ette nähtud:

„Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.“

10 Direktiivi 2008/48 II lisa „Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabeleht“ sisaldab punktis 2 „Krediiditoote kirjeldus“ rubriiki „Osamaksed ja vajaduse korral osamaksete tegemise järjekord“. Sellele rubriigile vastab järgmine kirjeldus:

„Tasumisele kuulub:

[Tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus]

Intress ja/või tasud makstakse järgmiselt:“

Slovaki õigus

11 Direktiiv 2008/48 võeti Slovaki õigusesse üle seadusega Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tarbijakrediidi, muude krediitide ja tarbijalaenude seadus nr 129/2010, millega muudetakse mõningaid seadusi) põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „seadus nr 129/2010“).

12 Selle seaduse § 9 sätestab:

„1. Tarbijakrediidileping koostatakse kirjalikus vormis. Iga lepingupool peab saama vähemalt ühe eksemplari paberil või muul püsival andmekandjal, mis on tarbijale kättesaadav.

2. Tarbijakrediidileping peab peale tsiviilseadustikus […] ette nähtud üldiste andmete sisaldama järgmisi andmeid:

[…]

k) tagasimakstava krediidisumma suurus, arv, maksetähtajad, intress ja lisatasud ning vajaduse korral ka tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul,

l) tähtajalise lepingu krediidi põhiosa tagasimaksmisel tarbija õigust küsida krediidilepingu kestuse ajal mis tahes hetkel tasuta väljavõtet tagasimaksetabelist lõike 5 tähenduses.

[…]“

13 Selle seaduse § 11 lõige 1 sätestab:

„Tarbijakrediit loetakse antuks ilma intressi ja lisatasudeta, kui:

a) tarbijakrediidileping ei ole koostatud kirjalikus vormis § 9 lõike 1 tähenduses ega sisalda § 9 lõike 2 punktides a–k, r ja y ning § 10 lõikes 1 loetletud andmeid,

b) tarbijakrediidilepingus nimetatud krediidi kulukuse aastamäär on ebatäpne tarbija kahjuks.“

14 Občiansky zákonník’i (tsiviilseadustik) § 40 näeb ette:

„1. Tehing on kehtetu, kui see pole koostatud seaduses ette nähtud või poolte kokkulepitud vormis.

[…]

3. Kirjalikus vormis koostatud tehing on kehtiv, kui selle on allkirjastanud tehingu tegija; kui tehing on mitmepoolne, ei pea poolte allkirjad tingimata olema samal lehel, kui seadus ei sätesta teisiti. Allkirja võib juhtudel, kui see on kasutusvaldkonnas ette nähtud, asendada elektroonilise allkirjaga.

4. Kirjaliku vormi nõue on täidetud, kui tehing tehakse telegraafi, teleksi või elektroonilisel teel, mis võimaldavad tehingu sisu taasesitamise ja tehingu tegija tuvastamise. Kirjaliku vormi nõue on alati täidetud juhul, kui elektrooniliselt koostatud tehing on elektrooniliselt allkirjastatud.

[…]“

15 Tsiviilseadustiku § 46 lõikes 2 on sätestatud:

„Lepingu sõlmimine kirjalikus vormis eeldab ainult pakkumuse ja kirjaliku aktsepti olemasolu. […]“

16 Obchodný zákonník'i (äriseadustik) § 273 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Osa lepingu sisust võib olla väljendatud ka viitena kutse- või huviühenduste poolt varem välja töötatud üldtingimustele, intressile või muudele tehingu tingimustele, mis on sõlmitava lepingu pooltele teada või on esitatud pakkumuse lisas.

[…]

3. Lepingu koostamisel võib kasutada majandustegevuses kasutatavaid tüüplepinguvorme.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

17 Krediidiandja Home Credit Slovakia ja krediidisaaja K. Bíróová sõlmisid 29. juunil 2011 krediidilepingu tüüplepinguvormil, mis sisaldas krediidi andmise kuupäeval täidetud väljasid.

18 Eelotsusetaotlusest nähtub, et need väljad sisaldasid eelkõige krediidisaaja isikuandmete ja tema töö, sealhulgas töötasu teavet. Lisaks olid täpsustatud krediiti ja rahaliste vahendite käsutusse andmist puudutavad andmed, see tähendab muu hulgas krediidi kogusumma ja tarbija makstav kogusumma, kuumaksete suurus, kuumaksete arv ja krediidi tagasimaksete tähtajad, laenuintress ning krediidi täieliku tagasimaksmise tähtaeg, mis oli 36 kuud pärast selle andmist. Hinnanguline krediidi kulukuse aastamäär oli 35% ja 37,5% vahel, selle täpne suurus tuli kindlaks määrata pärast krediidi andmist.

19 Krediidi kogusumma oli 700 eurot, leping nägi ette tarbijapoolse tagasimakse kogusumma 1 087,56 eurot.

20 Veel nägi leping ette, et lepingu lahutamatuks osaks on dokument „Äriühingu Home Credit Slovakia, a.s. krediidilepingute tingimused. Laen“ (edaspidi „üldtingimused“).

21 Home Credit Slovakia ja K. Bíróová allkirjastasid selliselt koostatud krediidilepingu. Lisaks kinnitas viimati nimetatu selle lepingu kohaselt oma allkirjaga, et talle on üldtingimused teatavaks tehtud, ta on nendega tutvunud, üldtingimustes sisalduvad tingimused on selged ja piisavalt täpsed, ning väljendas üldtingimuste siduvuse suhtes oma tahet.

22 Üldtingimusi krediidilepingu pooled aga ei allkirjastanud.

23 Üldtingimuste kohaselt on krediidisaajal õigus küsida krediidiandjalt igal ajal krediidilepingu kehtivuse jooksul tasuta väljavõtet tagasimaksetabelist, milles on märgitud võlgnetavad summad ning selliste summade tagasimaksetähtajad ja -tingimused, sealhulgas iga tagasimakse jaotus krediidi põhiosa, intressi ja võimalike lisatasude vahel.

24 Üldtingimustes ei ole aga täpsustatud, kuidas jaotatakse krediidisaaja laenu igakuine tagasimakse ühelt poolt intressi ja lisatasude ning teiselt poolt krediidi põhiosa tagasimaksete vahel.

25 Pärast kahe kuumakse tasumist lõpetas K. Bíróová antud krediidi tagasimaksmise. Seetõttu palus Home Credit Slovakia krediit tervenisti ennetähtaegselt tagastada ning palus K. Bíróovál maksta põhiosa koos intressiga ja krediidilepingus ette nähtud viivitusintress.

26 Kuna Home Credit Slovakiale neid summasid ei makstud, esitas ta eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi, et võlg sisse nõuda. Kuna sellel kohtul on kahtlusi krediidilepingu kehtivuse suhtes, kuna pooled ei ole üldtingimustele alla kirjutanud, siis on ta seisukohal, et vaidluse lahendus sõltub direktiivi 2008/48 tõlgendamisest.

27 Neil asjaoludel otsustas Okresný súd Dunajská Streda (Dunajská Streda esimese astme kohus, Slovakkia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 1 (koosmõjus artikli 3 punktiga m) toodud mõisteid „paberil“ ja „mõnel muul püsival andmekandjal“ tuleb tõlgendada nii, et need hõlmavad mitte ainult poolte allkirjastatud dokumendi teksti (materiaalne, „hard copy“), mis peab sisaldama kõiki direktiivi artikli 10 lõike 2 punktides a–v nõutud andmeid, vaid ka mis tahes muid dokumente, millele dokumendi tekstis on viidatud ja mis siseriikliku õiguse kohaselt on lepingu lahutamatu osa (näiteks dokument, mis sisaldab „lepingu üldtingimusi“, „krediiditingimusi“, „kulude loetelu“, krediidiandja koostatud „maksegraafikut“), isegi need dokumendid iseenesest ei vasta „kirjaliku vormi“ nõuetele siseriiklikus õiguses (näiteks juhul, kui pooled ei ole neid allkirjastanud)?

2. Esimesele küsimusele antavat vastust arvestades:

kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikeid 1 ja 2, koosmõjus direktiivi artikliga 1, mille kohaselt ühtlustatakse viidatud aspektid selle direktiiviga täielikult, tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid või tavad, mis nõuavad, et artikli 10 lõike 2 punktides a–v ette nähtud kõik lepingut puudutavad andmed oleks toodud ühes dokumendis, mis vastab „kirjaliku vormi“ nõuetele asjaomase liikmesriigi õiguses (see tähendab põhimõtteliselt sellises dokumendis, mille pooled on allkirjastanud), ei tunnusta tarbijakrediidilepingu täit õigusjõudu pelgalt põhjusel, et osa eespool nimetatud teabest ei ole allkirjastatud dokumendis esitatud, isegi juhul, kui kõik need andmed (või osa nendest) on toodud eraldi dokumendis (näiteks „lepingu üldtingimused“, „krediiditingimused“, „kulude loetelu“, krediidiandja koostatud „maksegraafik“), ning kui see kirjalik leping viitab sellisele dokumendile, sellise dokumendi lepingu osana käsitamise tingimused, mis on siseriiklikus õiguses ette nähtud, on täidetud ja seega vastab läbirääkimistes kokkulepitud tarbijakrediidileping kui tervik „mõnel muul püsival andmekandjal“ koostatud lepingu nõuetele direktiivi artikli 10 lõike 1 tähenduses?

3. Kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et selles sättes nõutud andmed (täpsemalt „maksete sagedus“)

— tuleb täpsustada konkreetse lepingu tingimustes (põhimõtteliselt iga üksiku osamakse täpse maksekuupäeva äramärkimisega (päev, kuu, aasta) või

— piisab, kui leping sisaldab üldist viidet objektiivselt kindlaks määratavatele parameetritele, millest on võimalik need kuupäevad tuletada (näiteks tingimusega „kuumaksed tuleb tasuda kalendrikuu 15. kuupäevaks“, „esimene kuumakse tuleb tasuda lepingu allakirjastamise kuu jooksul ja iga järgnev kuumakse tuleb tasuda kuu aja jooksul pärast eelmise makse tasumist“ või muus sarnases sõnastuses tingimustega)?

4. Juhuks kui õigeks osutub kolmanda küsimuse teises taandes toodud tõlgendus, siis kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et selles sättes nõutud andmed (täpsemalt „maksete sagedus“) võivad olla ka eraldi dokumendis, millele viitab kirjalikus vormis koostatud lepingu nõuetele (direktiivi artikli 10 lõike 1 tähenduses) vastav leping, kuid mis ise ei pea tingimata nendele nõuetele vastama (või põhimõtteliselt ei pea tingimata olema lepingu poolte allkirjastatud; näiteks võib tegemist olla dokumendiga, milles esitatakse „lepingu üldtingimused“, „krediiditingimused“, „kulude loetelu“, krediidiandja koostatud „maksegraafik“)?

5. Kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti i, koosmõjus [sama sätte] punktiga h, tuleb tõlgendada nii, et

   — tähtajalises krediidilepingus, milles krediidi põhiosa tagasimaksmine toimub üksikute osamaksetena, ei pea sõlmimise hetkel olema täpselt kindlaks määratud, milline osa igast maksest on põhiosa katteks ja milline osa tavaintressi ja lisatasude katteks (see tähendab, et kokku lepitud maksegraafik ei pea tingimata olema lepingu lahutamatu osa), ning need andmed võivad sisalduda maksegraafikus/tagasimaksetabelis, mille krediidiandja esitab krediidisaajale viimase taotluse korral; või siis tuleb seda tõlgendada nii, et

   — artikli 10 lõike 2 punkt h tagab krediidisaajale täiendava õiguse küsida mis tahes hetkel krediidilepingu kehtivuse ajal tagasimaksetabelist väljavõtet, viidates mõnele kindlale kuupäevale, kuid see õigus ei vabasta lepingu pooli kohustusest lisada lepingusse nende kavandatud üksikute osamaksete jaotust (mis krediidilepingu alusel tuleb lepingu kehtivusajal tasuda) põhiosa, tavaintressi ja lisatasude katteks, tehes seda igas käsitletavas lepingus individuaalselt?

6. Juhuks kui õigeks osutub viienda küsimuse esimeses taandes toodud tõlgendus, siis kas see küsimus jääb direktiiviga 2008/48 täielikult ühtlustatud valdkonda, mistõttu liikmesriik ei saa selle direktiivi artikli 22 lõike 1 tähenduses enam nõuda, et krediidilepingus oleks täpselt kindlaks määratud, milline osa igast maksest on põhiosa katteks ja milline osa tavaintressi ja lisatasude katteks (see tähendab kokku lepitud maksegraafik on lepingu lahutamatu osa)?

7. Kas direktiivi 2008/48 artiklit 1, mille kohaselt ühtlustatakse viidatud aspektid selle direktiiviga täielikult, või direktiivi artiklit 23, mille kohaselt peavad karistused olema proportsionaalsed, tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tähendab see, kui puudub enamik direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 ette nähtud lepinguga seotud andmetest, et krediit on antud ilma intressi ja lisatasudeta, ning krediidisaajal on kohustus maksta krediidiandjale tagasi vaid lepingu alusel saadud krediidi põhisumma?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

28 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikeid 1 ja 2 koostoimes selle direktiivi artikli 3 punktiga m tuleb tõlgendada nii, et esiteks peab kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 viidatud krediidilepingu teave sisalduma ühes dokumendis, teiseks peab paberil koostatud krediidileping olema poolte allkirjastatud ning kolmandaks on allkirjastamise nõue kohaldatav sellise lepingu igasuguse teabe suhtes.

29 Sellega seoses tuleb esiteks meenutada, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 1 esimese lõigu kohaselt koostatakse krediidileping paberil või mõnel muul püsival andmekandjal.

30 Kuid mitte miski selles direktiivis ei viita sellele, et selles sättes silmas peetud krediidilepingud peavad olema koostatud ühes dokumendis.

31 Nagu nähtub direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikest 2 koostoimes selle direktiivi põhjendusega 31, on nõue täpsustada selles sättes loetletud andmed paberil või mõnel muul püsival andmekandjal koostatud lepingus selgelt ja kokkuvõtlikult vajalik selleks, et tarbijal oleks võimalik teada oma õigusi ja kohustusi.

32 See nõue aitab kaasa direktiiviga 2008/48 taotletava eesmärgi saavutamisele, mis on näha tarbijakrediidi valdkonnas mitmes põhiküsimuses ette täielik ja imperatiivne ühtlustamine, mida on vaja selleks, et tagada kõikidele liidu tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ja aidata kaasa hästi toimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas (vt selle kohta kohtuotsus, 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 61).

33 Kuigi kõik direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 loetletud andmed ei pea seda eesmärki arvestades olema tingimata ühes dokumendis, tuleb siiski märkida, et selle artikli lõiget 1 silmas pidades peavad kõik lõikes 2 loetletud andmed olema koostatud paberil või mõnel muul püsival andmekandjal ja moodustama krediidilepingu lahutamatu osa.

34 Kuna direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 viidatud teave peab olema täpsustatud selgelt ja kokkuvõtlikult, on vaja, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 52 sisuliselt märkis, et krediidileping peab sisaldama selget ja täpset viidet seda teavet sisaldavatele muudele paberkandjatele ja muudele püsivatele andmekandjatele, mis tarbijale enne lepingu sõlmimist esitati, et tal oleks tegelikult võimalik teada kõiki oma õigusi ja kohustusi.

35 Nimelt, viidates muu hulgas direktiivi 2008/48 artikli 3 punktis m sisalduvale mõistele „püsiv andmekandja“, leidis Euroopa Kohus, et see andmekandja peab tagama tarbijale analoogselt paberkandjaga selle, et tema käsutuses on selles sättes ette nähtud teave oma õiguste vajaduse korral maksmapanemiseks. Selles suhtes on oluline, et tarbijal on võimalik isiklikult talle suunatud teavet säilitada, et oleks tagatud selle sisu muutumatus ja et teavet on võimalik muutmata kujul taasesitada (vt selle kohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiiviga 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral (EÜT 1997, L 144, lk 19; ELT eriväljaanne 15/03, lk 319) kohtuotsus, 5.7.2012, Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, punktid 42–44).

36 Mis puudutab teiseks küsimust, kas paberil koostatud krediidilepingu peavad pooled olema allkirjastanud asjaomase liikmesriigi õiguses ette nähtud korra kohaselt, siis tuleb märkida, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 1 esimene lõik ei viita siseriiklikule õigusele ja et seega on selles sättes viidatud mõisted „paber“ või „püsiv andmekandja“ autonoomsed mõisted. Nende tõlgendamist ei määra krediidilepingute koostamise vormi käsitlevad siseriiklikud õigusnormid.

37 Kuigi mõiste „paber“ ei ole selles direktiivis määratletud, näeb direktiivi artikli 3 punkt m ette, et „püsiv andmekandja“ on vahend, mis võimaldab tarbijal säilitada isiklikult talle suunatud teavet nii, et sellele on võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada.

38 Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 1 sõnastusest endast nähtub, et mõiste „paber“ viitab vahendile, millel on krediidileping koostatud, ilma et oleks nõutud sellise andmekandja allkirjastamine. Samas palub eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsemalt selgitada, kas direktiiviga on vastuolus, et liikmesriik näeb sellise nõude ette oma siseriiklikes õigusnormides.

39 Sellega seoses on oluline meenutada, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 1 teise lõigu kohaselt ei piira selle artikli kohaldamine krediidilepingu sõlmimise õiguspärasust käsitlevate liikmesriikide õigusnormide kohaldamist, kui need on kooskõlas liidu õigusega.

40 Nõue, et pooled allkirjastaksid paberil koostatud krediidilepingu, mis – nagu nähtub eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktist 26 – on põhikohtuasjas ajassepuutuvas siseriiklikus õiguses ette nähtud lepingu kehtivuse tingimusena, kuulub direktiivi 2008/48 selle sätte tähenduses krediidilepingu sõlmimise õiguspärasust käsitlevate siseriiklike õigusnormide alla.

41 Ent see nõue ei ole vastuolus ei direktiiviga 2008/48, mille eesmärk on näha tarbijakrediidi valdkonnas mitmes põhiküsimuses ette täielik ja imperatiivne ühtlustamine, mida on vaja selleks, et tagada kõikidele liidu tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ja aidata kaasa hästi toimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas (vt selle kohta kohtuotsused, 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, punkt 42; 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, punkt 21, ning 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 61), ega liidu õigusega üldiselt.

42 Mis puudutab kolmandaks küsimust, kas siseriiklikes õigusnormides ette nähtud allkirjastamise nõue võib olla kohaldatav selliste lepingute kogu teabele, siis tuleb märkida, et „krediidilepingus“ direktiivi 2008/48 artikli 3 punkti c tähenduses, mis on direktiivi artikli 10 lõike 1 kohaselt koostatud paberil või mõnel muul püsival andmekandjal, tuleb selgelt ja kokkuvõtlikult täpsustada direktiivi artikli 10 lõikes 2 loetletud teave.

43 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 35, on kogu selle teabe lepingus esitamine järelikult kohustuslik.

44 Neil asjaoludel, kui liikmesriik näeb oma siseriiklikes õigusaktides ette, et allkirjastamise nõue on kohaldatav lepingu kogu teabe suhtes – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, ei ole see nõue vastuolus direktiiviga 2008/48 ega liidu õigusega üldiselt.

45 Kõiki neid kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikeid 1 ja 2 koosmõjus selle direktiivi artikli 3 punktiga m tuleb tõlgendada nii, et

— krediidileping ei pea tingimata olema koostatud ühes dokumendis, kuid kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 viidatud teave peab olema koostatud paberil või mõnel muul püsival andmekandjal;

— nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriik näeb oma siseriiklikes õigusnormides esiteks ette, et direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse kuuluv krediidileping, mis on koostatud paberil, peab olema poolte allkirjastatud ning teiseks, et see allkirjastamise nõue on kohaldatav kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 viidatud teabe suhtes.

Kolmas ja neljas küsimus

46 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et on vaja, et krediidilepingus oleks märgitud tarbija poolt tehtava iga makse täpne kuupäev või on piisav, kui leping sisaldab üldist viidet, mis võimaldab nende maksete kuupäevad kindlaks teha.

47 Sellega seoses olgu meenutatud, et selles sättes on ette nähtud, et krediidilepingus täpsustatakse selgelt ja kokkuvõtlikult tarbija poolt tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul.

48 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 55, on selle sätte eesmärk tagada, et tarbija teab, millal on krediidi tagasimakse tähtajad.

49 Järelikult on see eesmärk täidetud, kui lepingutingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt tagasimaksete tähtajad kindlaks teha.

50 Neil asjaoludel tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et ei ole vaja, et krediidilepingus oleks märgitud tarbija poolt tehtava iga makse täpne kuupäev, kui lepingu tingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt maksete kuupäevad kindlaks teha.

Viies ja kuues küsimus

51 Viienda ja kuuenda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi artikli 10 lõike 2 punkte h ja i tuleb tõlgendada nii, et tähtajalises krediidilepingus, mis näeb ette põhiosa tagasimaksmise järjestikuste maksetega, tuleb tagasimaksetabeli kujul täpsustada, milline osa igast maksest on põhiosa katteks, ning kui vastus sellele küsimusele on eitav, siis kas direktiivi artikli 22 lõiget 1 arvestades on nende sätetega vastuolus, kui liikmesriik sellise kohustuse oma õigusnormides ette näeb.

52 Nendele küsimustele vastamiseks tuleb märkida, et nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 47, näeb direktiivi artikli 10 lõike 2 punkt h ette, et krediidilepingus täpsustatakse ainult tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul.

53 Direktiivi artikli 10 lõike 2 punktist i ja lõikest 3 nähtub, et krediidiandja on kohustatud esitama tasuta tagasimaksetabeli kujul esitatava loetelu ainult tarbija taotluse korral mis tahes hetkel kogu krediidilepingu kestuse jooksul.

54 Nende sätete selget sõnastust arvestades tuleb tõdeda, et direktiiv 2008/48 ei näe ette kohustust lisada krediidilepingusse tagasimaksetabeli kujul esitatav loetelu.

55 Seoses liikmesriikide õigusega selline kohustus oma siseriiklikes õigusnormides ette näha tuleb rõhutada, et direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse kuuluvate lepingute puhul ei tohi liikmesriigid kehtestada lepingupooltele kohustusi, mida selles direktiivis ei ole ette nähtud, kui direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid nende kohustustega seotud valdkonnas (vt analoogia alusel kohtuotsus, 12.7.2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, punktid 63 ja 64).

56 Tuleb aga tõdeda, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõige 2 ühtlustab teabe, mille märkimine krediidilepingus on kohustuslik.

57 On tõsi, et direktiivi artikli 10 lõike 2 punkti u kohaselt täpsustatakse krediidilepingus selgelt ja kokkuvõtlikult vajaduse korral muud lepingutingimused. Kuid selle sätte eesmärk on kehtestada kohustus esitada paberil või mõnel muul püsival andmekandjal koostatud lepingus kõik poolte vahel krediiti puudutava lepingulise suhte raames kokku lepitud tingimused.

58 Seda sätet ei saa siiski tõlgendada nii, et see lubab liikmesriikidel oma siseriiklikes õigusnormides ette näha kohustuse lisada krediidilepingusse muud kui direktiivi artikli 10 lõikes 2 loetletud teavet.

59 Seega tuleb viiendale ja kuuendale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkte h ja i tuleb tõlgendada nii, et tähtajalises krediidilepingus, mis näeb ette põhiosa tagasimaksmise järjestikuste maksetega, ei tule tagasimaksetabeli kujul täpsustada, milline osa igast maksest on põhiosa katteks. Nende sätetega, koosmõjus direktiivi artikli 22 lõikega 1, on vastuolus, kui liikmesriik sellise kohustuse oma õigusnormides ette näeb.

Seitsmes küsimus

60 Seitsmenda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/48 artiklit 23 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik näeb siseriiklikes õigusnormides ette, et kui krediidilepingus ei ole täpsustatud kõik direktiivi artikli 10 lõikes 2 nõutud andmed, siis loetakse, et krediit on antud ilma intressi ja lisatasudeta.

61 Sellega seoses tuleb kohe meenutada, et direktiivi 2008/48 artikli 23 kohaselt kehtestavad liikmesriigid eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks.

62 Direktiivi põhjendusest 47 nähtub siiski, et kuigi liikmesriikidele jääb karistuste valikul otsustusõigus, peavad karistused olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad (vt selle kohta kohtuotsus, 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, punkt 43).

63 Euroopa Kohus on juba leidnud, et karistuste rangus peab vastama nende rikkumiste raskusele, mille eest neid määratakse, eelkõige tagades tegeliku hoiatava mõju ja järgides samas proportsionaalsuse üldpõhimõtet (vt kohtuotsus, 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 27. märtsi 2014. aasta kohtuotsuses LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) Euroopa Kohus juba hindas küsimust, kas on kinni peetud piiridest, mis on kehtestatud liikmesriigi ette nähtud karistuste korra suhtes, mille kohaselt kõnealusel juhul, kui krediidiandja rikub direktiivi 2008/48 artiklis 8 ette nähtud lepingueelset kohustust kontrollida tarbija krediidivõimelisust, kaotab ta põhimõtteliselt täielikult oma õiguse saada lepingujärgseid intresse.

65 Võttes arvesse tarbijakaitse eesmärgi olulisust, mis on lahutamatu krediidiandja kohustusest kontrollida krediidisaaja krediidivõimelisust, leidis Euroopa Kohus, et kui intresside kaotamise karistus osutub nõrgaks, kui mitte lausa olematuks, siis järeldub sellest paratamatult, et karistus ei ole tegelikult hoiatav (vt selle kohta kohtuotsus, 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, punktid 52 ja 53).

66 Krediidilepingus krediidi tagasimaksmise tingimusi ja lisatasusid puudutava teatava teabe märkimata jätmise kohta leidis Euroopa Kohus samuti, et arvestades eesmärki, mida taotletakse nõukogu 22. detsembri 1986. aasta direktiiviga 87/102/EMÜ tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1987, L 42, lk 48; ELT eriväljaanne 15/01, lk 326), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiviga 98/7/EÜ (EÜT 1998, L 101, lk 17; ELT eriväljaanne 15/04, lk 36) (edaspidi „direktiiv 87/102“), kaitsta tarbijat ebaõiglaste krediiditingimuste eest ja tagada talle täielik teave sõlmitud lepingu edaspidise täitmise tingimustest lepingu sõlmimisel, nõudis direktiivi artikli 4, et krediidisaajale peab teatavaks tegema kogu teabe, mis võib mõjutada tema kohustuse ulatust (vt kohtuotsus, 9.7.2015, Bucura, C-348/14, ei avaldata, EU:C:2015:447, punkt 57).

67 Näiteks peeti direktiivi 87/102 kontekstis olulist tähtsust omavaks krediidi kulukuse aastamäära märkimist krediidilepingus, kuna eelkõige võimaldab see tarbijal hinnata oma kohustuse ulatust (vt selle kohta kohtumäärus, 16.11.2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, punktid 70 ja 71).

68 Ent direktiivi 87/102 tõlgendati nii, et selle kohaselt oli liikmesriigi kohtul lubatud omal algatusel kohaldada selle direktiivi artikli 4 siseriiklikusse õigusesse ülevõtvaid sätteid, mis nägid ette, et krediidi kulukuse aastamäära tarbijakrediidilepingus märkimata jätmise korral loetakse krediit antuks ilma intresside ja lisatasudeta (vt selle kohta kohtumäärus, 16.11.2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, punkt 76).

69 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 63–68 viidatud kohtupraktikat, tuleb tõdeda, et direktiivi 2008/48 kontekstis olulise tähtsusega kohustuse rikkumist krediidiandja poolt võib karistada siseriiklike õigusnormide kohaselt sellega, et krediidiandja kaotab õiguse intressidele ja lisatasudele.

70 Niisuguse olulise tähtsusega on kohustus täpsustada krediidilepingus muu hulgas selline teave nagu krediidi kulukuse aastamäär, millele on viidatud direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktis g, maksete arv ja sagedus direktiivi artikli 10 lõike 2 punkti h kohaselt ning kohaldataval juhul avaldus, et tasumisele kuuluvad notaritasud, nõutavad tagatised ja kindlustus, nagu on ette nähtud direktiivi artikli 10 lõike 2 punkides n ja o.

71 Kuna nende andmete krediidilepingus märkimata jätmine võib kahtluse alla seada tarbija võimaluse hinnata oma kohustuse ulatust, tuleb siseriiklikes õigusnormides ette nähtud karistust, mille kohaselt kaotab krediidiandja oma õiguse saada intresse ja lisatasusid, pidada direktiivi 2008/48 artikli 23 ja käesoleva kohtuotsuse punktis 63 meenutatud kohtupraktika tähenduses proportsionaalseks.

72 Kuid proportsionaalseks ei saa pidada siseriiklike õigusnormide kohaselt niisuguse karistuse kohaldamist, mis tekitab krediidiandjale tõsiseid tagajärgi, niisuguse teabe märkimata jätmise korral nagu direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 viidatud teave, mis oma olemuselt ei mõjuta tarbija suutlikkust hinnata oma kohustuse ulatust, nagu eelkõige direktiivi artikli 10 lõike 2 punktis v viidatud pädeva järelevalveasutuse nimi ja aadress.

73 Neil asjaoludel tuleb seitsmendale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artiklit 23 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik näeb oma siseriiklikes õigusnormides ette, et juhul, kui krediidilepingus ei ole täpsustatud kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 nõutud teavet, loetakse, et leping on sõlmitud ilma intressi ja lisatasudeta, tingimusel et tegemist on teabega, mille puudumine võib kahtluse alla seada tarbija võimaluse hinnata oma kohustuse ulatust.

Kohtukulud

74 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ (mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ) artikli 10 lõikeid 1 ja 2 koostoimes selle direktiivi artikli 3 punktiga m tuleb tõlgendada nii, et:**

   — **krediidileping ei pea tingimata olema koostatud ühes dokumendis, kuid kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 viidatud teave peab olema koostatud paberil või mõnel muul püsival andmekandjal;**

   — **nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriik näeb oma siseriiklikes õigusnormides esiteks ette, et direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse kuuluv krediidileping, mis on koostatud paberil, peab olema poolte allkirjastatud ning teiseks, et allkirjastamise nõue on kohaldatav kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 viidatud teabe suhtes.**

2. **Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et ei ole vaja, et krediidilepingus oleks märgitud tarbija poolt tehtava iga makse täpne kuupäev, kui lepingu tingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt maksete kuupäevad kindlaks teha.**

3. **Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkte h ja i tuleb tõlgendada nii, et tähtajalises krediidilepingus, mis näeb ette põhiosa tagasimaksmise järjestikuste maksetega, ei tule tagasimaksetabeli kujul täpsustada, milline osa igast maksest on põhiosa katteks. Nende sätetega koosmõjus direktiivi artikli 22 lõikega 1 on vastuolus, kui liikmesriik sellise kohustuse oma õigusnormides ette näeb.**

4. **Direktiivi 2008/48 artiklit 23 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik näeb oma siseriiklikes õigusnormides ette, et juhul, kui krediidilepingus ei ole täpsustatud kogu direktiivi artikli 10 lõikes 2 nõutud teavet, loetakse, et leping on sõlmitud ilma intressi ja lisatasudeta, tingimusel et tegemist on teabega, mille puudumine võib kahtluse alla seada tarbija võimaluse hinnata oma kohustuse ulatust.**

Allkirjad